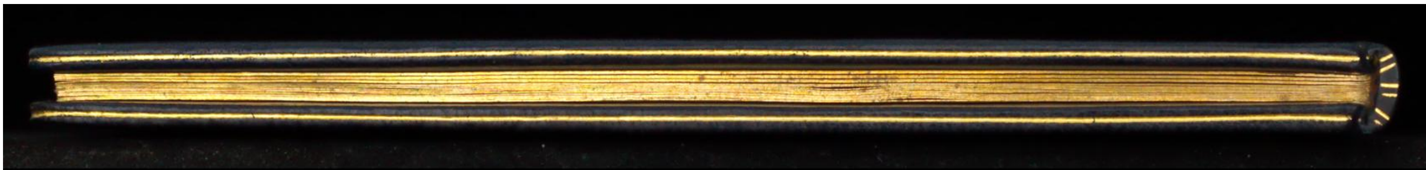
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
151 D 17

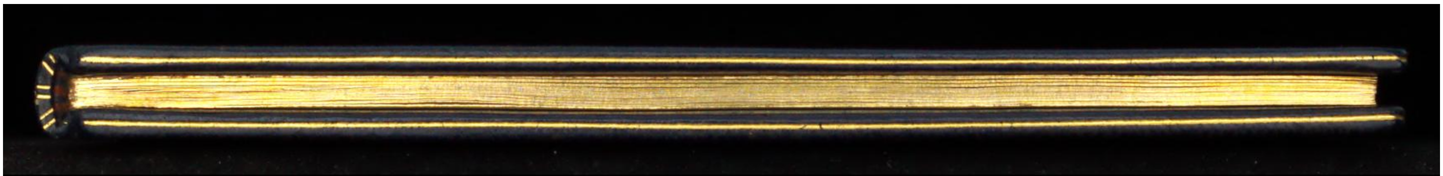

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
151 D 17

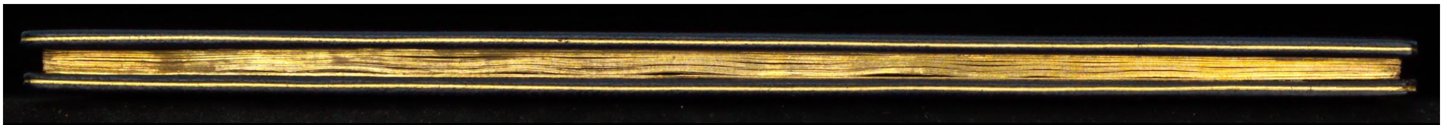
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
151 D 17

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
151 D 17

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
151 D 17

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
151 D 17

DUBOIS D'ENGHIEN - DOOMS

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
151 D 17

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
151 D 17

151
D17

GW 289

KC 664a

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
151 D 17

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
151 D 17

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
151 D 17

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
151 D 17

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
151 D 17

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
151 D 17

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
151 D 17

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
151 D 17

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
151 D 17

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
151 D 17

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
151 D 17

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
151 D 17

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
151 D 17

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
151 D 17

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
151 D 17

523481.

Elegantiaꝝ vigiuta præcepta

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
151 D 17

KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
151 D 17

Elegantiarꝫ viginta præcepta Incipiũt.

D cõficiendas elegãter epiſtolas pauca ſcitu digniſſima et clariſſimorũ oratorũ preceptis electa tibi memorie ſummopere ſunt cõmendãda. que ſi frequẽti vſu ſummaqꝫ attentione practicãdo animaduerteris. non parum fruct⁹ in dicendo ⁊ ſcribẽdo conſeqris. Bene ſcribere epiſtolas ⁊ elegãter dicere trib⁹ reb⁹ comparãtur. Arte. imitatione. et exercitatione id ē vſu ¶ Ars cõſiſtit in terminis grammatice ⁊ in preceptis elegãtiarum atqꝫ rhetorice. Ideo poſt rudes grammatice regulas hec legãtur pcepta. Imitatio vero cõſiſtit in aſſidua ⁊ attenta auditione atqꝫ lectione dictorꝫ eloquẽtium virorum. audiendo nãqꝫ ⁊ legendo electas ſententias doctiſſimorꝫ eloquentia comparatur teſtante auguſtino dicente. Ad comparãdam eloquentiam magis pdeſt ſi quis eloquentes audiat ⁊ diligẽter legat qꝫ ſi circa artis precepta ſe occupet ¶ Exercitatio cõſiſtit in cõtinuo vſu et conſuetudine dicendi ⁊ ſcribendi. In omni nanqꝫ diſciplina infirma eſt artis et regularum preceptio ſine ſummo illarum vſu ⁊ exercitio Nulla enim res tantum ad eleganter dicendum proficit quantum crebra ſcriptio

Primũ preceptum eſt de adiectiuo ⁊ ſubſtantiuo cui⁹ ſunt quinqꝫ puncta. Primũ adiectiuũ venuſte precedit ſuũ ſubſtantiuum,

¶ Exemplum.

Optima virtus Diuinum ingenium
Tua dignitas Excellens prauitas

¶ Secundũ inter adiectiuũ ⁊ ſubſtantiuũ pulchre locatur genitiuus ¶ Exemplum.

Magna prauorum hominum malicia regnat.
Preclara ſtudioſorꝫ ingenia laudantur

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
151 D 17

Varios multiformesq; planetarum effectus in iſtis i
ferioribus videmus.
¶ Terciũ inter adiectiuũ ⁊ ſubſtantiuũ elegãter poni
tur relatiuũ cum ſuo v̄bo p̱ modũ parentheſis
Eſt autem parentheſis elegãs interpoſitio ſentẽtię qua
remota ſermo remanet integer Exemplũ
Honeſta eſt(quę a paucis colitur)philoſophia
Utilis eſt(quam pleriq; cupiunt)pecunia
Video paratas(quas horreo)guerras.
¶ Quartũ inter adiectiuũ ⁊ ſubſtãtiuũ q̄ꝫ venuſte po
nit̄ prępoſitio cũ ſuo caſuali Exemplũ.
Maximã in republica diligentiam habeto
Summum in rhetorica ſtudium facito
Magnas pro beneficijs receptis gratiarum actio-
nes agito
¶ Quintum punctum inter adiectiuũ et ſubſtantiuũ
quandoq; nomen quãdoq; verbum quandoq; alia pars
collocatur. ¶ De nomine
Summã quidẽ maria lęticiã in annũciatione recepit
¶ De verbo Multa legiſti doctorum volumina.
¶ De aduerbio. Qđ in vix tandẽ peritiſſimũ euaſiſti.
¶ Et caueas ne adiectiuũ nimium elongetur a ſuo ſub
ſtãtiuo quia hoc vicio non careret.
Ecundum pręceptum eſt de relatiuo et antecedẽ-
te cuius ſunt duo puncta
¶ Relatiuũ cum ſuo v̄bo pulchre in p̄cipio ſermonis
locat̄ ⁊ antecedẽti ſuo p̄ponit̄ Exemplũ
Quã iam pridẽ optaui poeticã ſtudeo facultatẽ
Quẽ maxĩa cum diligẽtia ſcripſi v̄giliũ tibi cõmodo
Quas habeo tecũ amicitias multi laudant
¶ Oratores p̱ elegãtia id vſurpãt vt antecedẽs cũ ſuo
relatiuo cõcordet ſꝫ cũ ſuo v̄bo vel adiectiuo diſcordet.
¶ Exẽplũ Quas mihi dediſti lr̄as fuere ſuauiſſimę.
Qđ alij ſic. dediſti mihi lr̄as quę fuerunt ſuauiſſimę

Quas tecũ pepi amicitias mihi fuere g̃tiſſimę Virgꝰ
Urbẽ quã ſtatuo vr̃a eſt. Therẽtiꝰ. Vt placerẽt pplo
quas feciſſ3 fabulas. ¶ Scriptura Sermonẽ quem
vos audiſtis non eſt meus.

Ercium p̃ceptũ eſt de ſuppoſito vbo ⁊ obliq̃. cuiꝰ
ſunt q̃ttuor pũcta. ¶ Perfecta orõ grammatica
tribꝰ cõſtat ꝑtibꝰ ſuppoſito. vbo. ⁊ obliquo. quę ꝑtes mo
re oratorꝝ ſic ordinant. Obliquꝰ in principio ſuppoſitũ
in medio. vbũ in fine venuſte locet ¶ Exemplũ
Pulſantibus ⁊ perſeuerãtibus ianua aperitur
Carthaginem ſcipio affricanus deleuit
Pluribꝰ rebꝰ ad regendã rempublicã politicꝰ indiget.
¶ Secundũ. Oĩs obliquꝰ elegãter ſuo regẽti p̃ponit
¶ Iſtud eſt magis vniuerſale. Et ꝑ iſtud p̃ceptũ gtũs
frequẽtiſſime p̃cedit ſuũ regẽs. Ita datiuꝰ ⁊ cęteri obli-
qui vt ptȝ in exẽplis ſequẽtibꝰ ¶ De gtõ
Iudicis eſt ſemꝑ in cauſis verum ſequi
Patroni eſt nõnunq̃ȝ ſequi veriſimile.
Regũ populorꝝ ⁊ nationũ ſenatꝰ portꝰ erat ⁊ refugiũ.
¶ Itẽ noctis tꝑe venit amici cauſa ¶ Datiuo
Dijs parẽtibꝰ ⁊ magiſtris nõ reddit equalẽs. Meis ad
te ſcriptis lrĩs accurate reſpõdiſti ¶ De accõ
Patrem ſequitur ſua proles.
Degeneres animos timor arguit ¶ De abltõ
Ea ratione ad ſcientiarum ſtudium acceſſurꝰ vt bona
rum artium virtutem conſequamur
¶ Terciũ punctũ Inter ſuppoſitum ⁊ verbum ſępe
oẽs obliqui vel plures mediãt perornate. ¶ Exẽplũ
Cęſar magis facũdia in exhortãdo milites q̃ȝ fortitudi-
ne monarchiam imperij adeptꝰ eſt Therentius
Hic prauę cõſuetudis cauſa hꝰ mortẽ fert tã familiarit
Ego hoĩes magnis vtutibꝰ prȩditos ſummoꝑe diligo
¶ Quartũ Int ſuppoſitũ ⁊ ſuũ vbũ elegãtiſſime po
nit relatiuũ cũ ſuo vbo ꝑ modũ parẽtheſis. ¶ Exẽplũ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
151 D 17

¶ Sapiētia (q̄ a pleriſq; contēnit̄) eſt oī auro p̄cioſior.
¶ Amicitia tua (quā multꝭ officijs patefeciſti) facit vt omnia inter nos debeant eſſe communia.
Cicero (qui ī dicēdi facultate tanq̄ ſolis iubar effulſit) archipoetę reddidit hęreditatē miloni vitā donauit et cęſaris animū ſibi cōciliauit ¶ Itē Therētius
Uirtus tua vel vicinitas (qđ ego in ꝓpinq̄ ꝑte amicicię puto) facit vt te familiarit̄ noſcā ¶ Itē Uirgilius
Aſt ego (quę diuū incedo regia iouiſq; ⁊ ſoror ⁊ ꝯiunx) vna cum gente tot annos bella gero.

Quartum preceptum de mutanda oratione vniꝰ modi in alium

¶ Orationem ex v̓bo finiti modi ꝙ vel vt p̄cedente mutabis elegāter in orationē ex accuſatiuo ⁊ īfinitiuo hoc eſt mutabis appellatum elegātiſſime in dictum.
¶ Appellatum eſt oratio ſuppoſiti ⁊ appoſiti ꝙ vel vt pręcedente. ¶ Exemplum
Quod filij parentibꝰ obediant eſt laudabile.
¶ Item dictum eſt infinitiuus cum accuſatiuo ante ſe vt filios obedire parentibus eſt laudabile

¶ Simplex grāmaticus dicit

Scio ꝙ iam deus punit damnatos
Audiui ꝙ tu ſcripſiſti litteras
Accepi ꝙ dux debellabit regem.

¶ Orator elegantius dicit

Scio deum iam punire damnatos
Audiui te litteras ſcripſiſſe
Accepi ducē debellatū ire regē vel debellatuꝝ eſſe regē
¶ Et debet hic ſeruari vt in hac mutatiōe nō varietur tempꝰ ſ; pn̄s indicatiui vel optatiui mutet̄ in pn̄s infinitiui pręteritū in pręteritū futuꝝ in futurum
Itē actiuū ī actiuū ⁊ paſſiuū ī paſſiuū ¶ De actiuo Therētiꝰ. Meum natum rumor eſt amare. loco huius Rumor eſt ꝙ meus natꝰ amat. Chremes venit clami-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
151 D 17

tās indignum facinus comperiſſe ſe pamphilum ꝑ vx-
ore habere hanc. In qua oratione ſunt duo dicta Et va
let iſtam. Chremes venit clamitās ꝙ ipſe comperit in-
dignum facinus ꝙ pamphilꝰ pro vxore haberet hanc
Item exemplū de futuro. Timeo petrū lingua ſua pra
na famam meam labefactum ire id eſt ꝙ labefaciet

¶ De paſſiuo.

Therentiꝰ. Qui poſtq̄ͣ audierat filio ſuo non datū iri
vxorem. loco huiꝰ ꝙ vxor nō dabit̄ filio ſuo
¶ Nota ꝙ eadem ſententia exprimitur tam in actiuo
q̄ͣ in paſſiuo ꝑ futurum indicatiui et ꝑ futurū infiniti-
ui ꝑ futuꝝ participij ¶ Exemplum.
Audiui ꝙ rex francię inuadet flandriam
Audiui regem francię inuaſum ire flandriam
Audiui regem francię inuaſurum flandriam.
¶ Ita quoqꝫ eadem ſentētia exprimit̄ per pn̄s indicati
ui per pręſens infinitiui ⁊ pn̄s participij Et ita ꝑ pręte
ritum licet hoc variatur in participio
Et ſicut poſitum eſt exemplum in actiuo ita in paſſiuo
diligens p̄ceptor ꝑ varia practicabit exempla.

Quintū pręceptum eſt de poſitiōe modi pro modo
Futuꝝ cōiunctiui pulchre quādoqꝫ ꝓ futuro indi
catiui ponit̄. ¶ Ita quoqꝫ pręteritū cōiunctiui ꝓ pręte
rito indicatiui ⁊ ita de pręſenti.

¶ Exemplum.

De futuro Semper ego prouidero ne tuam offende
ro amiciciam id eſt prouidebo ne offendam
De pręterito Dixerim pro dixi reperitur.
De pręſenti Velim pro volo ponitur
Item negligētem cum feceris ꝓ facies. Item morē tibi
geſſero ꝓ geram. Item ſi famam meam defenderis ego
te amauero pro amabo
Therentius. Ne lachryma crede inq̄ͣ mihi aut conſo-
lando aut conſilio aut re mea iuuero pro iuuabo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
151 D 17

Item ſi pergis abiero pro abibo

¶ Preſens infinitiui reperit plerumqꝫ apud poetas et oratores poni. pro preterito imꝑfecto īdicatiui quod magis nobis mirandum q̄ imitandum ſentio.

Virgili⁹ Nos pauidi trepidare metu crines ⁊ flagrantes excutere ⁊ ſacros extinguere fontibus ignes ꝑ nos trepidabamus nos excutiebam⁹ ⁊ extinguebam⁹ ignes.

Therenti⁹. Inuidere oēs mihi mordere clanculum Ego floccipendere ꝑ omnes inuidebāt mihi ⁊ mordebant ⁊ ego floccipendebam Saluſtius.

Reges populiqꝫ finitimi bello tētare pauci ex animis auxilio eſſe ꝑ reges tentabāt ⁊ pauci erant

¶ Similes orationes tu q̄ plurimas comperies ſed nequaq̄ in vſum tuū ducas. Non enim congrue dicitur quando ego ſcribere petrus ludere pro quando ego ſcribebam petrus ludebat

Extum preceptum eſt de q̄ Magnopere aduertendū eſt vt a noſtris colloquijs hanc cōiunctionem q̄ abijcimus Grammatic⁹ dicit inepte

Moneo q̄ tu ſcutum debitum mihi ſoluas

Rogo q̄ tu mecum prandeas.

Volo q̄ filius meus obediat magiſtro.

¶ Orator dicit eleganter.

Moneo tu ſcutum mihi debitum ſoluas vel te ſoluere.

Rogo tu mecum prandeas vel te mecum prandere.

Volo filius meus obediat magiſtro vel filium obedire magiſtro. ¶ Therentius

Sed pater adeſt caue te triſtem eſſe ſentiat

Si me metuis mores caue in te eſſe ſentiam iſtos pro ne ſentiam

¶ Hic nota iſta quattuor verba. Caueo. Vereor. Timeo. Metuo idem ſignificant cum ne ⁊ ſine ne

Exempium. Caue pater te triſtem eſſe ſentiat

Et caue ne pater te triſtem eſſe ſentiat idem ſunt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
151 D 17

Ita quoqȝ vereor pater mihi pecunias mittat.
Et vereor ne pater mihi pecunias mittat

Eptimū pręceptū de ablatiuis abſolute poſitis.

¶ Nota ꝙ ablatiui poſiti abſolute in ſignificatione cōſequētię tum orationes plurimum dilucidāt tum et cum venuſtate ſermonis breuitatem afferūt. Tum dum quādo qui ſi niſi quia donec q̄ȝuis nunq̄ȝ et pauca ſimilia creberrime poſt ſe requirūt orationem cōiunctiuam quam alia oratio cōiunctiua ſequitur. iterdum vero indicatiua vel imꝑatiua eiuſdem temporis

¶ De pręſenti

Virgilius Dum fata ſinant viuite lęti
Therenti⁹ Dum in dubio eſt animus paulo momento huc vel illuc impellit̄

¶ De pręterito

Si romano imperio carthago ter non rebellaſſet penitus deleta non fuiſſet
Si cœlum rueret nulla feſtuca manęret

¶ De futuro.

Cum ego vixero dies fatatos moriar
Therentius. Sin ſenſero te quicq̄ȝ fallacię conari in priſtinum te dedam

¶ Omnis oratio cōiunctiua vel indicatiua pręcedente aliqua iſtarum dictionū cum dum quādo ſi quia ⁊c̄. pulchre mutat̄ in duos ablatiuos abſolute poſitos quorū vnus ſit nominalis alter participialis

¶ Hic ſeruādum eſt ꝙ adiectiua oratio mutet̄ in participia ſua pręſentis temporis. Et paſſiua oratio in participia pręteriti temporis quod participium trahitur ad omnem differentiam temporis ſcd̄m exigentiam verbi adiuncti. Et ideo talis ablatiuus in reſolutione mutabitur in illud tempus cui⁹ eſt verbū adiunctum.

¶ Exemplum.

Facerem hoc patre ſcribente id eſt ſi pater ſcriberet
Feciſſem hoc patre ſcribente id eſt ſi pater ſcripſiſſet

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
151 D 17

Faciā hoc p̄re ſcribēte id eſt ſi pater ſcripſit vel ſcripſerit
¶ Participia enī ſignificāt cum tp̄e limitabilit̄ vt ſtudens ꝑficio ſtudens ꝑfeci ſtudens ꝑficiā primū ſtudēs eſt p̄ntis tp̄is ſecūdum p̄teriti tercium futuri.

¶ Exemplum precepti.

¶ Grammaticus dicit.

Qñ roma florebat ⁊ ſcipio affrican⁹ regn̄bat tūc reſpublica bn̄ gubernabat̄ ⁊ carthago penit⁹ delebat̄
Poſtq̄ꝫ fluxiſſent pauci anni ⁊ pompei⁹ cū iulio diſſenſiſſet ſumma ciuil' diſcordia regn̄re cœpit. Qñ vero bellū parabat̄ ⁊ pompei⁹ vincebat̄ iulius ceſar monarchiā imperij romani ſol⁹ adeptus eſt. Iſte ſentētie magis elegāter exprimenť mutādo ſuppoſitū ⁊ appoſitū in duos ablatiuos ſic

¶ Orator eleganter

Roma florente atq̄ꝫ ſcipione africano cōſule reſpublica bene gubernabatur.
Paucis fluētib⁹ annis pompeio ⁊ iulio diſſentientib⁹ ſumma ciuilis diſcordia regnare cœpit. Bello vero peracto ⁊ pompeio deuicto Iuli⁹ ceſar monarchiā imperij romani ſolus adeptus eſt.

O q̄d gerūdia ſupīa ⁊ ꝑticipia ſunt inuēta vt duo vel aut plures act⁹ attribuant̄ vni ſuppoſito ſine cōiunctiōe media

¶ Grāmatic⁹ inepte dicit

Marcus Cicero puerilib⁹ annis poetice vacabat ⁊ poſtea ſolutā oratiōnē amabat ⁊ p̄cepta dicēdi auidiſſime proſequebat̄ qui mira ingenij claritate pollebat ⁊ opera ſua multos ſaluabat ⁊ incredibili ſuauitate perorabat.
¶ Hij ſex act⁹ vni dant̄ ſuppoſito q̄ hoc pacto venuſti⁹ ordinant̄. primū in ꝑticipio. ſecundū in ꝟbo. tercium in gerūdio ponat̄. Et interponēdo nec nō alios tres eodē modo ordinentur

¶ Orator pulchre dicit.

Marc⁹ Cicero puerilib⁹ annis poetice vacās voluentibus ānis ſolutā oratiōnē amabat p̄cepta dicēdi auidiſſime ꝓſequendo. Nec non mira claritate ingenij pollens

opera ſua multos ſaluabat incredibili ſuauitate potatos

Octauū preceptum de gerundijs.

Gerūdia multo venuſti⁹ ſine regimine ponūtur
ſub cōuenientia triū ſicut adiectiuū ⁊ ſubſtantiuū

¶ Elegantius dicitur

Ueni pariſius ſtudendi iuris cauſa
Audiendeq; poetice gratia
Uado ad ſcribēdos libros. Ad ſcribēdas lr̄as. Ad ſcribē
da volumina. ¶ Quam ſi diceretur
Ueni pariſi⁹ cauſa ſtudēdi ius. gratia audiēdi poeticā.
Uado ad ſcribendū libros. ad ſcribendū lr̄as ¶ Ita quo
q; ornati⁹ dicit̄. gerēdoꝝ bellaꝝ gr̄a venit princeps q̄ ge
rēdi bella gr̄a venit. ¶ Sic audiendarū fabulaꝝ locus
nō eſt eccleſia pulchrius dicit̄ q̄ audiēdi fabulas locus
nō eſt eccleſia ¶ Probat̄ autoritate.
Ciceronis. Tu fac cupidus mei videndi ſis. non dicit
cupid⁹ me vidēdi ¶ Probat̄ autoritate ſcripture.
Ad currendam viam ⁊ non ad currendum.
Item ad dandā ſcientiam ſalutis. ⁊ nō ad dandum

¶ Hoc in loco perutile eſt cōmemorare differētiam ge-
rundioꝝ in di. do. dum. Et ꝙ gerūdia nullum caſum re
gant ante ſe. ꝙ habent omnes caſus preter vocatiuū in
ſingulari ⁊ plurali. ⁊ ideo poſſunt cōſtrui cum caſibus
a parte poſt ſine regimine ſub cōuenientia trium ſicut
adiectiuū ⁊ ſubſtantiuū

¶ Poſita ſunt exempla de gerūdijs in di. In qb⁹ clare
vides cōſtructionē eoꝝ cū noīe ſubſtantiuo p̄cedēte ſcȝ
cauſa. gr̄a. locus. cupid⁹ ⁊c. et cū caſib⁹ ſequentib⁹ tanq̄
adiectiua cū ſubſtātiuis. ¶ De gerūdijs in dum. Ua-
do ad audiendā miſſam. Ad audiēdos ſermones Ad au
dieda mandata. Elegātius dictū eſt. q̄ vado ad audien
dum miſſam. Ad audiendum ſermones
Ita q; famul⁹ noſter iuit ad emēdos piſces. ad vēdēdas
veſtes. ad vidēda ſpectacula ¶ De gerūdijs in do.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
151 D 17

Pro cōficiēdo ſermone ꝓ ꝯficiēda ep̄la tota nocte labo-
raui ꝓ ꝯponēdis lr̄is totā noctē inſomnē duxi Clemi
ſti⁹ dictū eſt ꝙ ꝓ cōficiēdo ſmonē. ꝓ ꝯficiēdo ep̄lam ꝛc.
Ita etiā. Ex cōtinuādo in poetica labore bonū delcabile
Ex cōtinuādo diligent̄ mercatora bonū vtile. Et ex cō-
tinuando oīm ꝟtutū officio bonū honeſtum compat̄
¶ Gerundiū in dum ꝑpoſita illa ꝑpōne int̄ elegant̄ po
nit̄ loco ꝑteriti ipſci ꝯiunctiui ꝑpoſito iſto aduerbio dū
¶ Exemplū Inter cœnādum multas audiui faceti-
as id eſt dum cœnarem.
Inter ambulādum occurrit mihi ep̄s. i. dum ambularē
Gerundia in do plerūqꝫ cum ꝑpoſitione ꝑcedēte. Et ſe-
pe ſine ea abſolute ponūtur Exemplū prioris
Qui reipublicę gubernationē ſuſcipiūt facilitatē in au-
diēdo humanitatē in agēdo promptitudinē in ſatiſfaciē-
do ſeruare debent Exemplū poſterioris.
Non autem reipublicę legiſperiti deficere debēt dicēdo
cōſulendo. perſuadēdo. iuuādo quoniam cōſultādo quid
expediat inquirit̄. Item ꝑtes audiēdo, teſtes examinādo
iuſticia amminiſtratur
Gerundia in dum ſepiſſime cum eſt cōſtructa actus ne-
ceſſitatem importāt Exemplum
Therentius. Ita res erat. faciendum fuit.
Item ſummū in rhetorica ſtudium habendum eſt.
In dei ſeruicio perſeuerādum eſt. id eſt neceſſe fuit ita
fieri neceſſe eſt habere ꝛ perſeuerare.
Item cum ea quidem ratione nati ſumus vt aliquid di-
gnum viro a nobis tractādum ſit.
Nō eſt igit̄ nobis negligēdum ſꝫ diligent̄ nobis ꝓcurā-
dū vt officioſum ſꝑ aliqd ſit agendū. Nec ꝯtra naturā
eſt pugnādum veꝝ in recto ꝓpoſito ſꝑ permanēdū eſt.

Unum preceptum eſt de ſupinis.

Priora ſupina cōſtructionem petūt cum verbis
ſignificātib⁹ motum ad locū. ¶ Hic nota ꝙ ꝟba ſignifi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
151 D 17

cantia motũ ad locũ quaſi indifferẽter cõſtruũtur cum
priori ſupino cũ gerũdijs in dum ⁊ pticipio futuri tem
poris in rus. Nihil refert ſi dicas. Vado venatum le-
pores. Vado ad venãdum lepores. Vado venaturꝰ le-
pores. ¶ Item famulꝰ ibit vẽditum oleum Ibit ad vẽ
dendũ oleum. ad vendẽda vina ⁊ ibit venditurꝰ oleum
¶ Poſteriora ſupina cõſtructionẽ petũt cum quibuſ-
dam adiectiuis paſſionẽqʒ potius ꝙ̃ actionẽ ſignificãt
¶ Exempla ſunt. Hoc eſt facile factu id ẽ vt fiat. Illud
eſt difficile intellectu id eſt vt intelligat. Hec fabula di-
gna eſt auditu. id eſt vt audiat. ¶ Hic accipe cõtra bar-
baros grãmaticos dicẽtes ꝙ poſteriora ſupina ꝯſtruũ
tur cum ꝟbis ſignificãtibꝰ motum de loco. vt venio lu
ſu. venio pranſu ⁊c. ¶ Arguit contra eos ꝑ ꝟgilium di
centẽ. Nec facilis viſu nec dictu affabilis vlli. ¶ Per
therentiũ. Sum extra noxam. ſʒ nõ eſt facile excuſatu.
¶ Per tullium. Difficile dictu eſt quãtope cõciliet ani
mos comitas affabilitaſqʒ ſermonis

Ecimũ preceptũ de aduerbijs. ¶ Aduerbiũ ſepe
numero ĩmediate ante ꝟbum locet niſi ſit ꝯpatiũ
vel ſuplatiuũ qđ venuſte ĩ fine ponit ¶ Exẽpla ſunt
Fortiter pr̃is equꝰ currebat Studioſe ioãnes laborabat
Sʒ mei pr̃is equꝰ currebat fortiſſime. Ioãnes in practi
ca laborat ſtudioſiſſime. Itẽ q̃ mihi diligent mãdaſti fa-
cẽ curaui ſtudioſiſſime. ¶ Aduerbium ꝙ̃ cũ poſitiuo ⁊
ſuplatiuo. nunꝙ̃ vero cum ꝯpatiuo venuſte ponit
¶ Exẽpla ſunt. ¶ Qđ multi hoĩes ⁊ ꝙ̃plꝰimi indocti ĝ
unt errãt in via morũ. ¶ Et nõ ꝙ̃plures hoĩes. ſʒ bñ cõ
plures hoĩes errãt. Itẽ ꝙ̃ cito ⁊ ꝙ̃ certiſſime rogo faci
as ⁊ nõ ꝙ̃ citiꝰ ¶ Aduerbia poſitiua ꝯpatiã. ⁊ ſuplatiã
elocutiones nr̃as plꝰimũ exornãt Exẽpla ſunt
¶ Caute etiã prudent cõmode liberalit atqʒ magnifice
in ingrãtu te ſp habuiſti. ¶ Nec etiã accuratiꝰ neqʒ vi
riliꝰ vel cõmodiꝰ fieri potuiſſʒ ꝙ̃ actum eſt. ¶ Qđ peri-

tiſſime atqȝ magnificētiſſime rē publicā gubernaſti.

Adecimū pręceptum de participijs

Participiū ponit̃ elegāter loco relatiui ⁊ ſui v̄bi pn̄tꝫ p̄teriti ⁊ futuri tp̄is ī rcō ⁊ obliq̄ Exēplū de rcō Ut loco hui⁹. ¶ Pleriqȝ de re publica bn̄ meruerūt q̄ ſtipendiū non accipiūt nec accipiēt vel acceperūt Elegantius d̄r Pleriqȝ de re pu. bn̄ meruerūt nullū ſtipēdiū accipiētes l' accepturi ¶ Exēplū de obliquo Quam plurimos noſco ſcholaſticos qui nihil p̄ficiunt nec proficiēt. ſȝ tēp⁹ ⁊ expēſas p̄dūt Elegātius d̄r. Quā plurimos noſco ſcholaſticos nihil proficiētes nec profecturos verum ⁊ temp⁹ ⁊ impenſas perdentes.

¶ Cauſa hui⁹ pręcepti eſt quia participium includit in ſe hoc relatiuū qui et ſuū verbum Igit̃ loco illoꝝ duoꝝ poteſt ante illud v̄bum collocari ¶ Exemplum vt Amās id ē qui amat. Amatur⁹. i. q̄ amabit. Amat⁹. i. q̄ amat⁹ eſt vel q̄ amabat̃. Amād⁹. i. q̄ amabit̃ Ex q̄ ſequit̃ q̄ eadē ſnīa exprimit̃ per p̄ticipiū pn̄tis tp̄is ⁊ verbum pn̄tis tp̄is. Itē per p̄ticipiū futuri tp̄is ī rus. ⁊ p̄ v̄bū futuri tp̄is actiuū vel neutrale. Ita etiā per participiū futuri tp̄is in dus ⁊ p̄ futuꝝ paſſiui v̄bi. Iſta p̄ diuerſa exempla p̄ceptorib⁹ pro pueris ſunt practicāda

¶ Itē ſcipio affrican⁹ qui roman⁹ cōſul creabat̃ p̄fugauit hanibalē qui italiā deuaſtauit liberauit romā quę a barbaris opprimebat̃. In hac orōe tria ſunt relatiua cū ſuis v̄bis loco quoꝝ elegātius participia ponūtur Hoc pacto ſcipio affrican⁹ roman⁹ ꝯſul creat⁹ hanibalē italiā deuaſtātē p̄fugauit. atqȝ romā a barbarꝫ opp̄ſſā li(berauit

DUodecimū p̄ceptū eſt de p̄pōnib⁹

Si caſuale p̄pōnis ſit ꝯpletū ex adiectio ⁊ ſubſtātiuo tū ipſa p̄pō venuſte ponit̃ ī medio ¶ Exēpla ſunt

Maximas ad res iuſticia conducit

Ornatiſſimo in loco ſpoliati ſumus

Juſtis de cauſis malefici puniuntur

Ita quam ob rem.qua de cauſa.qua ex re
¶ Preꝑoſitio nõnunq̄ ſuo caſuali poſtponit̄ ¶ Exē.
¶ Illud eſt negociũ quo de multis in locis iudicatũ ē
Hic eſt quo cum ſocietas eſt mihi gratiſſima
Ita quoq̄ et qui cum ꝑ quo cũ etiam me cum te cum ſe
cũ nobis cũ vobis. cũ quę etiã pñt eſſe aduerbia ¶ Itē
Eatenꝰ quatenꝰ hactenꝰ quę etiã pñt eſſe dcões. Et li
cet tulliꝰ ſępenumero vtat̄ de.et cũ poſt ſua caſualia nõ
tamen in alijs ꝑpoſitionibꝰ illud imitãdum eſt
¶ Pręꝑoſitio cum ſuo caſuali inter adiectiuũ ꝛ ſubſtã
tiuũ venuſte locatur ¶ Exemplum
Ut ſumma in mercantijs exercendis induſtria requi-
ritur. vide ſupra in fine primi pręcepti
¶ Inter pręꝑoſitionem et ſuũ caſuale ornate genitiuꝰ
ſi fuerit collocatur ¶ Exemplum
Propter meritorũ amplitudinem ego te colui Ad re-
gis palacium ꝑ viaꝝ multa diſcrimina me trãſtuli
¶ De principis noſtri potẽtia multi multa loquũtur.
T Erciũdecimũ pręceptum de interiectionibꝰ.
Cum noſtris ſermonibꝰ aliquam lęticiam vehe-
menter aut triſticiam aut ammirationem vel indigna
tionem aut ſpem. vel timorem ſignificare volumꝰ idip-
ſum per cõiunctionem aptiſſime faciemus
¶ Per interiectiones mẽtis noſtrę ſignificamꝰ affectꝰ
quibus therẽtianę comedię aliorũq̄ comicoꝝ libri ple-
ni ſunt. quę ſi geſtu voce atq̄ vultu recte fiant magnã
vim afferunt. ¶ Exemplum.
¶ Tullius. Proch dij ĩmortales vbinaꝫ gentiũ imus
quã rẽpublicã habemꝰ. in qua vrbe viuimꝰ ¶ Therẽtiꝰ
Proch deũ atq̄ hoĩm fidẽ q̄d eſt ſi hęc nõ cõtumelia ē.
¶ Vach q̄ infœlici cœloꝝ cõſtellatione nati ſumꝰ ſi tã
grauibꝰ moleſtijs tãq̄ dura morte ſꝑ cruciari debeamꝰ
¶ Item Therẽtius. Ducit ſecum vnam virginem pa-
pe facie boneſtam.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
151 D 17

¶Cū vehementē aliquem mētis cōceptum explicare
cupim⁹ aut rem magis clarā ⁊ aptam demōſtrare volu
mus ꝑ ỽba multiplicata id efficē poterim⁹ ad quā rē ſen
tētiaꝝ ſinonoma plurimū valēt. ¶Exemplū Ubi
mētis cōceptus nō dico mētis affectus ỽbis ſimplici-
b⁹ explicat̃. Qm̄ lrāꝝ ỽtutes tales eſſe cōſtat vt totus
mūdus ex ipſis gubernet̃ te hortor atqȝ rogo vt ad eas
tibi cōparādas cures vt viꝝ ex ipſis te pſtātiſſimū red
das ¶Hec ſnīa ſic ex ỽbis cū vehemētia multiplicari
poteſt ¶Qm̄ lrāꝝ ỽtutes tales eſſe cōſtant vt in om
niū potētiſſimoꝝ fama ſemꝑ extiterūt vt ex ipſis vni-
uerſus terraꝝ orbis gubernet̃ exornet̃ ⁊ adiuuet̃ ⁊ con
ſeruet̃ nō ſolū te plurimū hortor atqȝ moneo. verūetiā
ꝓ ſumma nr̄e familiaritatis cōiunctione maximopē te
rogo oro ⁊ obſecro vt ꝓ ipſis lrāꝝ ornamētis cumula-
tiſſime tibi cōparādis tātopē cures. labores. inſudes īui
giles. atqȝ incūbes vt virum ex ipſis te reddas pſtātiſſi
mū. ¶Aliud exemplū Poſt deū noſtꝝ omnipotētem
et parētes qui me genuerūt neminē habeo quē mag̃ te
diligā magis excolā. magis obſeruem. neqȝ maiori q̄ te
beneuolentia complectar

Quartūdecimū eſt de anctis. ¶Cū ꝑ noīa aut ỽ
ba multiplicata nr̄am orationē locupletare volu
m⁹ id ſumme obſeruādum eſt q̄ orō ſemꝑ creſcat ⁊ au-
geat̃ vt qđ ſequit̃ maiorē vim ⁊ efficatiorē habeat q̄ꝫ qđ
precedat. ¶Exemplum Therētius in andria
Adeo ne me ignauū adeo ingratū aut inhumanū pu-
tes vt neqȝ me cōſuetudo neqȝ amor. neqȝ pudor cōmo-
ueat. Therēti⁹ in eunucho Pergis ne ſceleſta mecū ꝑ-
plexe loqui. Quid ais venefica.' quid ais ſacrilega.
¶Aliud exemplū. Cū iuſticiā eamipſam aptiſſime cō-
ſtare videam⁹ ex q̄ opida ciuitates ꝓuintie natiōes reḡ
atqȝ īperia gubernant̃ cōſeruant̃ ⁊ amplificātur. Dēm
igit̃ cogitationē diligētiā fortunas nr̄as atqȝ noſipſos

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
151 D 17

totos libenter exponere debemus vt ea ipſa iuris equi-
tas diligenter excolatur. ¶ Item hoc in loco pręcedē
tis pręcepti exempla applicari poſſunt vbi per anexim
dicuntur. ¶ Rogo oꝛo ⁊ obſecro. Item gubernetur et
exoꝛnetur adiuuetur ⁊ conſeruetur Item quem magis
te diligam excolam obſeruem

Q Uintūdecimū eſt de compatiuis ⁊ ſuplatiuis.
Inť ꝯpatiuū et ſuplatiuū hoc inťeſt. qꝛ ꝯpatiuū.
cū gtō plurali iūgimꝰ vtiqꝫ ſolū inter duo locū habere
ſuplatiuū vero inť plura ¶ Exemplū
Manuū meaꝝ foꝛtioꝛ ē dextra in ꝯpatiuo ⁊ nō foꝛtiſſi
ma ī ſuplatiuo. Ita qꝫ oculoꝝ meoꝝ acutioꝛ ē dexter ⁊
nō acutiſſimꝰ ¶ Ita ecōtrario digitoꝝ meoꝝ medius
eſt lōgiſſimꝰ in ſuplatio ⁊ nō ꝯpatiuo ¶ Ex quo īfert
laurētiꝰ hanc ſacrę ſcripturę oꝛationē ineptā fides ſpes
charitas maioꝛ hoꝝ charitas quod dicēdum fuiſſꝫ ma-
xima harū vel maximū hoꝝ. Itē inepta eſt qui maioꝛ ē
veſtꝝ. ſic[illegible] vīm mīmꝰ. cū dici debeat ꝙ maximꝰ eſt vīm ⁊cꝭ
¶ Multa ꝯpatiua recte locata noſtras epiſtolas effici-
ciūt ſplendidioꝛes. ¶ Exemplum
Ut ex oībꝰ hoībꝰ qui magnā tibi beneuolētię ꝯiūctionē
ꝓfitenť vnū tibi potiſſimū adoptaſti qui dignitatē tuā
magnopeꝛe tuereť. cuiꝰ ſtudiū ꝓ laude tua illuſtrāda tm̄
extitiſſe cōſtat. vt neqꝫ maioꝛē operā nec ſtudioſioꝛem
curā. neqꝫ pꝛomptioꝛē diligētiā neqꝫ ardētioꝛē beneuo
lētiā quiſqꝫ tibi p̄ſtare potuiſſꝫ. Suplatiua ꝓpť magnā
reꝝ reſonantiā oꝛōnes nrās reddūt ſplēdidiſſima[illegible]
liūqꝫ noſtꝝ magis amplū longum ⁊ optimū
¶ Exēplū vt Ego Caius lęliꝰ Scipione meo tam fa-
miliariſſime ſꝑ fretuſſum tā ſummopeꝛe eū dilexi vt ſum
ma cū ipſo ſim familiatitate cōiunctꝰ. Nec īiuria quū
ip ſummū ſꝑ mihi amoꝛē p̄ſtiterit ⁊ vigilātiſſimā ꝓ re
bꝰ meis diligentiā declarauerit ⁊ āpliſſimā mihi liberta
tis magnificētiam patefecerit vt nullū ſummū homīs

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
151 D 17

amãtiſſimi ⁊ liberaliſſimi officiũ ꝑtermiſerit. neq̃ʒ vllũ maximũ ꝑ ſalute mea periculũ ſubterfugere voluerit.

¶ Compatiuo ⁊ ſuplatiuo nõ incõmode longe ⁊ multo preponũtur ¶ Exemplum

Juſticia alijs ṽtutibꝰ multo p̃clarior extitit. Marcus Cicero pre ceteris longe eloquẽtiſſimꝰ euaſit

¶ Multũ parũ modicũ paulũ paululũ tantũ q̃ntũ bene cũ poſitiuo ſʒ nunq̃ cũ ꝯpatiuo cõſtructionẽ petũt Sʒ multo pauco modico paulo tãto quãto cũ ꝯpatiuo et nõ poſitiuo locenť ¶ Exemplum Demoſthenes grecoꝝ orator facundiſſimꝰ modico fuit tullio eloquentior ⁊ nõ modicũ ¶ Quãto ſupiores ſumꝰ tanto nos geramꝰ ſubmiſſius. nõ autem tantum ⁊ quantum Jtem huiꝰ anni frumẽta paulo chariora fuere q̃ȝ p̃cedẽtis. ⁊ nõ paulũ Quiſq̃ʒ cũ ſuplatiuo venuſte ponitur nõ cũ poſitiuo ⁊ ꝯpatiuo Exemplum.

Ut optimus quiſq̃ʒ ſapientiſſimꝰ. quiſq̃ʒ hoc eſt vnus quiſq̃ʒ qui eſt bonus. ⁊ vnuſquiſq̃ʒ qui eſt ſapiẽs. Et nõ debet dici bonus quiſq̃ʒ. ſapiens quiſq̃ʒ

¶ Jtẽ nõ debet dici oẽs optimi ⁊ cũcti ſapiẽtiſſimi.

¶ Reprobat hic laurentius lactantium dicentem. Nã et ſi ita eſſẽt placidiora queq̃ʒ aĩalia Cũ placidiora oĩa aĩalia fuiſſet ¶ Ut et ita duo requirũt ſuplatiua aut noĩalia aut aduerbialia. aut alteꝝ noĩale. alteꝝ aduerbiale ¶ Exemplũ Tulliꝰ. Ut quiſq̃ʒ optime grece ſciret ita eſſe nequiſſimũ. Jtẽ Ut q̃ſq̃ʒ animi magnitudĩe maxĩe excellit. Jta maxime vult oĩm princeps eſſe. Quintilianꝰ q̃d vt lõge optimũ ita difficilimũ

¶ Reprobať hic donatꝰ dicẽs vt q̃ſq̃ʒ miſer ẽ ita ſenior videť. Jbi nullũ ſuplatiuũ poſuit ſʒ cõfuſionẽ ex poſitiuo ⁊ ꝯpatiuo fecit q̃ oratio ita emendať vt quiſq̃ʒ maxime miſer ẽ. ita maxime ſenex videť. vel vt quiſq̃ʒ miſerimꝰ eſt ita amiciſſimꝰ Per cũ poſitiuo. Et q̃ȝ valde ſuplatiuo iungi debet ideq̃ʒ põderis in cõpoſitiõe habent

Sz q̄ꝫ ꝓ quātū cū poſitiuo ſolo locet. Exēplū.
Ut ꝑpulchre perdocte perdiligēter. Et non dicat ꝑpul
cherrime perdoctiſſime. ¶ Item q̄ꝫ pulcherrīe q̄ꝫ doctiſ/
ſime q̄ꝫ diligētiſſime. Dicit laurentius. Si aliter pe/
nes autores reperitur ſibi abeſſe non debet. quia nō ne/
gat aliquādo aliter factum eſſe q̄ꝫ dicat ſed quod dicit id
frequētiſſime factitatū eſſe quidē apud doctiſſimos

Ecimūſextum preceptum de poſitiuis

Si poſitiua exaugere velim⁹ addam⁹ eis per ex
vel ꝑ q̄ꝫ vel in primis Exemplū Char⁹ mihi ſis et
periocund⁹ vt aſſoles ¶ Princeps noſter perdocilis eſt ⁊
peraffabilis. Uiri per quam ſplendidi in primis hono/
re digni noſcūtur. ¶ Negatio additur poſitiuo quā
venuſte contrariam ſignificationem poſitiui tenens
¶ Exemplum ¶ Haud illepido ſermone ſuū votum
conſequutus eſt id eſt lepido ſermone Nō mediocrē
laudem apud ſenatores tullius orando nactus eſt. id eſt
magnam laudem

Ecimūſeptimū eſt de ꝓpriis epithetis.

Laudē titulos cuilibet hoīm ꝓ qualitate ſui ſtat⁹
et meriti officij atqꝫ dignitatis aſſignare ꝑ ꝓpria epithe
ta conandū eſt q̄ res ſi rite fiat ſummū nr̄o ſermōe ſplē
dorē affert ¶ Ad iſtud p̄ceptū bn̄ obſeruādū nedū
in hoīb⁹. veꝝ ⁊ in aliis reb⁹ oīb⁹ oportebit diligēter īſpi
cere ⁊ accurate cōſiderare q̄ ſit natura reꝝ q̄ vis q̄ digni
tas q̄ ve p̄ſtātia ⁊ excellētia q̄b⁹ notatis ⁊ cognitis tūc
idoneas ꝓprias ⁊ cōuenietes adiectiuatiōes in poſitiuo
comꝑatiuo vel ſuꝑlatiuo addem⁹ illaꝝ rerū ſubſtātiuis
Exemplum in ſpiritualib⁹. ¶ Scribendū eſt ſic.
Summo pontifici Sanctiſſimo ac btīſſimo patri
Cardinalibus Reuerēdiſſimo ī chriſto patri.
Epiſcopis et Abbatibus in poſitiuo. Ut reuerendo et
venerando ⁊c̄.
Doctoribus theologie. Celeberrimo viro docto/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
151 D 17

ri meritiſſimo. (p̄ꝛeti
Juriſtis doctorib⁹ Spectatiſſimo pōtifici iuris inter
Inferioribuu clericis. Prudenti vel prudentiſſimo.
Diſcreto vel diſcretiſſimo
Jta prouido vel prouidiſſimo Sapienti perfecto Eru
dito vel eruditiſſimo.
¶Exemplum in ſecularibus. Scribendum eſt ſic
Imperatori Victorioſiſſimo ⁊ glorioſiſſimo roma-
noꝝ imperatori diuo ⁊ ſemꝑ auguſto.
Regi francię Chriſtianiſſimo principi N. dei gratia
francorum regi
Alijs regib⁹ Secretiſſimo inclitiſſimo illuſtriſſimo
victorioſiſſimo glorioſiſſimo
Ducibus Pręclariſſimo ⁊ illuſtriſſimo principi
¶Exemplum
Comiti magno Illuſtri generoſo
Baroni Generoſi magnifico ꝑpotenti
Militi Splendido generoſoqꝫ viro. Vel Strenuiſ
ſimo ⁊ ꝑpotēti viro ſi bellicoſus ſit Exemplū
Mercatori Spectabili. ſpectato. fidiſſimo. magnifi
co. ornatiſſimo. officioſiſſimo integerrimo
Conſulib⁹ ⁊ Burgimagiſtris Grauiſſimo. inſigniſſi
mo. p̄ſtantiſſimo. peritiſſimo. clariſſimo. ſplēdidiſſimo.
probatiſſimo ⁊c. Equalibus.
Dilecto vel dilectiſſimo chariſſimo fideliſſimo cordialiſ
ſimo facetiſſimo amantiſſimo.
¶De iſtis diuerſaꝝ ꝑſonaꝝ titulis habet̄ in quodā par
uo tractatulo quē ex diuerſis collectū curaui
¶Aliud exemplum in laudem ciceronis
¶Cū in Marco Tullio Cicerone ſummo ⁊ celeber-
rimo quidē oratore tāta erat dicēdi vis tāta eloquētię
facultas. tāta agēdi rō tātęqꝫ cōſtabāt orōnis eius diui
tię vt in ipō eſſꝫ acutū ingeniū graues ſnīę. Intēa me-
moria atqꝫ geſt⁹ orotori⁹ vt oīa poſſet aīo ꝑcipe meōria

custodire rempublicā administrare ⁊ alia cętera guber
nare. Ergo ipſe cicero fuit diuina prudētia inſtruct⁹ ex
cellēti ingenio prędit⁹ Incredibili animi fortitudīe mu
nitus Ingēti temperātia decorat⁹ maxima integritate
cōdit⁹ ſingulari modeſtia illuſtrat⁹ gratiſſimo humani
tate p̄poſit⁹ ⁊ vt oīa cōplectar cunctaꝝ ꝟtutū generib⁹
nobilitat⁹ ¶ Nō ſolum homib⁹ verum omnib⁹ rebus p
ſuis naturis atq₃ p̄ſtantijs diligēter cognitis adiūgere
debem⁹ ꝓprias ⁊ cōdignas adiectiuatiōes poſitiuas cō
paratiuas ⁊ ſuplatiuas. ¶ Sic dicimus
¶ Cœlum ingenerabile incorruptibile ⁊ volubile
Elementa generabilia ⁊ corruptibilia
Ignem calidum Aerem humidum ⁊ perſpicuū
Aquam frigidam Terram ſiccam
Niuem albam. Coruū nigrum Mare ſalſum
¶ Hęc precepta inter omnes doctiſſimos diuinus ille.
Maro acutiſſime ſeruauit qui adeo cōfecte adeoq₃ copi
oſe ꝓprijs epithetis ſua cōſperſit carmina vt vix verſi
culus ſit qui nō mellis inſtar illoꝝ dulcedine roret aut
ſententiarum grauitate ſplendeſcat.

Ex bucolicis Virgilij

Patula	Fagus	Malum	cōtagium
denſa	corilus	Sacri	fontes
Nuda	ſilex	opacum	frigus
Alta	cupreſſus	leuis	ſuſurrus
Lentum	viburnū	Alta	rupes
Amara	ſalix	palumbes	raucę
ſtipula	tenuis	turtur	gemens
Dulce	aruum		
Dulces	nati	Cerui	leues
Tener	agnus	piſces	nudi
Tener	fetus	poma	mitia
Pinguis	victima	caſtaneę	molles
Limoſus	iuncus	lac	preſſum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
151 D 17

Ex Eneide Virgilij dicentis.

Antrum	vaſtum	ſagittas	celeres
Ventos	luctantes	timorem	mœſtum
Tēpeſtates	ſonoras	mare	veliuolum
Arcem	celſam	mortem	pallidam
Noctem	atram	Lincem	maculoſam
Ignobile	vulgus	apros	ſpumātes.

Decimumoctauū eſt excœptio a tercio pręcepto.

Oratio perfecta non ſolum in fine verbum ſemper habebit verumetiam ſignum aliquod vniuerſale. Aut comparatiuū aut ſuperlatiuū nominalem vel ad uerbialem.

¶ Exemplum de ſigno affirmatiuo

Quę tu mihi mandaſti perfeci omnia. Item mandato tuo obtemperant omnes.

¶ Exemplum de ſigno negatiuo.

Hāc niſi mors mihi adimet nemo. Ego callidiorem hominem vidi neminem

¶ Exemplum de comparatiuo

Ut pauco tempore petrus factus eſt multis laboribus eloquentior

¶ Exemplum de ſuplatiuo

Longe alijs plato euaſit doctiſſimus

Item quę nobis pręcepta ſunt faciam⁹ diligentiſſime.

Decimūnonum pręceptum.

In re lęta verbis triſtibus. Et in re triſti verbis lętis minime vtemur

¶ Natura enim non patitur. vt cum graui aliquo merore premimur verboꝝ oblectatiōi vacare poſſit anim⁹ Rem igit̄ triſtem ꝟba triſtia et rem lętam lęta decent. Hoc elegantiſſimę teſtat̄ oratius dicens. Triſtia mœſtum. Vultum verba decent. Iratum plena minarum Ludentem laſciua ſeuorum ſeria dicta.

Vceſimū eſt de clauſula finali materię noſtrę. In fine noſtrę orationis aut epiſtolę optinēdum eſt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
151 D 17

aliquid quod auditoribus rem gratam efficiat eorumqꝫ animos vehementius ad id quod petimꝰ alliciat
Curandum eſt vt epiſtola noſtra aliquo egregio dicto cōcludatur quo facto nequaq̄ꝫ vlterius producatur ne gratia illa quam bene ſcribendo. nacti ſumus perdatur.

¶Exemplum

¶Quod ſi feceris polliceor me fore nō modo paratum verum percupidum placere obtemperare moremqꝫ gerere tibi ſi qū erit quod potero tuis votis cōplacere
Quod ſi mearum precum gratia effeceris nunq̄ꝫ me inuenies facti fauoriſqꝫ immemorem.
Quod ſi feteris cogita nullam rem tam arduam quam pro te non putabo leuiſſimam modo in aliquo intelligo officium meum tibi profuturum. Si quid erit in quo poſſim. meo officio tibi placere cognoſces me tibi rebꝰ tuis amicum eſſe vt beneuolentia nemini tuorum cedam.
¶Hec et multa ſimilia ex epiſtolis familiaribus tulij colligi poſſunt.

Elegantiarum viginta precepta finiūt
Impreſſa Dauentriæ Anno dñi: M. cccc. lxxxix. Vicefimanona Julij.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
151 D 17

Ovidius

[illegible] ne paciat quod mundus [illegible]

Vt sera nimbosa [illegible] veniet

[illegible]

Solus est summoperi causa propter quam
venit Cristus salvator noster

Dimittet me ~~[illegible]~~ ipse homine

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
151 D 17

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
151 D 17

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
151 D 17

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
151 D 17

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
151 D 17